

Nakazi na odstotke, ki se takoj ne potegnejo, veljajo šest let, potem zapadejo.

Za to dobro zavarovano deželno posojilo se bodo pač trgali. Zahtevani štiri milijoni gotovo ne bodo samo vpisani — najbrž bode vpisana vsota (tudi na Dunaji se vpisuje) štiri milijone presegla. V tem slučaju se vsote zmanjšajo (reducirajo) t. j. kdor je n. pr. 2 obligaciji po 200 gld. zahteval, dobi morda le eno; ali kdor je eno obligacijo 1000 gld. vpisal, dobi morda samo 3 po 200 gld.

To se bode natančno naznanilo vsakemu, kdor se je vpisal. Vsled žrebanja in vrnitve dolžnih pisem bodo krajevne železnične proge, ki jih je zgradila dežela, nje prosta posest, deželno premoženje se poveča po železnicah, ki so brez dolga.

Gospodarske stvari.

Seme in njegova premenja.

(Dalje.)

Z ozirom na ove izkušnje in opazovanja kupujemo iz mokrotnih krajev lanenega semena, ki zatem tudi pri nas nastavlja dolgo steblovje, vsaj veliko daljše nego naše domače. Toda novo seme izgublja čedalje bolj svoje dobre lastnosti in postane naposled popolnem podobno našemu ter nareja le kratko steblovje. To se završi tem hitreje, čem neugodniše so lanu naše razmere, na primer če je zrak izsušen, njiva slabo obdelana, seme nepravilno pospravljeno. Z ozirom na to nam je možno dalje časa tujemu lanenemu semenu njegove dobre lastnosti ohraniti. Treba le seme zvesto gleštati, njive dobro obdelovati. Vendar stalno ohraniti jih mogoče ni. Seme se naposled zvrže. Še v Belgiji, lanu jako ugodnej deželi, morajo z lanenim semenom menjavati.

Podobno je s konoplami. Te zahtevajo močno zemljo, vzrahljano in mokrotno prst, topel zrak. Le tako nastavlja konopla dolgo steblovje, hitro raste ter daje fino ličje. Konople ne rastejo tako dolgo, kakor lan. Zato jim leži skrbimo za vlažno prst, kakor za vlažen zrak. Vkljub temu pa dobimo bolj dolgih konopelj, kedar s semenom menjamo.

Pri rastlinah predivkah gledamo in si želimo dolgih v steblovji, pri žitih pa bujno rast, ki bi naj obvarovana bila proti vsem boleznim; zlasti pšenica bi naj ne imela sneta. In tudi to dosežemo, če menjavamo s semenom.

Mnogo je se uže ugibalo in pisalo zastran uzrokov snetej bolezni. Gotovo pa je, da se prikaže snet, kedar ob moko-hladnih letinah toplota in mrzlota naglo menjavate, to zlasti tedaj, ko pšenica klasovje izmetava. Sicer priporočajo mnogo sredstev, pšenico za seme pred sejatvijo izlužiti in snetne glive tako uničiti.

Toda uspehi do sedaj niso bili nič kaj povoljni ter so mnogokrat pokazali, da so ljudje imeli s tem prazno delo. Temu nasproti pa moramo navesti mnogo vzgledov, da so snet zabranili, kder so vsako leto menjavali s semenom. Jednako da se navesti mnogo izkušenj, ki potrjujejo, da pšenica zaplojena po semenu iz tujih krajev, ostaja po tri leta brez nevarnega sneta ter je zrno dajala veliko popolnejše od domačega. V naslednjih letih pa izgublja čedalje več od svoje prvotne dobrote in se naposled tako shujša, da je zrno od domačega veliko slabše. Zatorej nujno svetujemo pri pšenici vsaj vsako peto leto s semenom menjati.

Rž med vsemi žiti najgotoveje prospava. Daje tudi največ slame. Zato jo povsod sejejo, v večjih in manjših gospodarstvih. Prava zemlja za rž je rahla, suha peščenica. Stori pa tudi v ilovnati, vlažni zemlji, vendar preveč tega ne smeje biti, sploh pa zrno nikoli tukaj ni tako popolno, kakor v peščenici. Ako seme iz te vzamemo in vsejemo v ilovnata tla, je zrnje popolnejše, kakor če rabimo na ilovici pridelano. Resnica sicer je to, da rženo seme, na ilovici pridelano pa v peščenico vsejano, tudi dobro obrodi, toda zrnje ni tako popolno, kakor čeravno na opak storimo. (Konec prih.)

Sejmovi. Dne 10. aprila v Koprivnici. Dne 11. aprila v Poličanah (za svinje.) Dne 13. aprila v Središči. Dne 14. aprila v Zdolah. Dne 15. aprila na Malih Rodnah in v Imenem (za svinje). Dne 17. aprila v Kapelah.

Dopisi.

Iz Brežiškega okraja. (Volitev okrajnega zastopa.) [Dalje.] Pogledimo si volilce nasprotne stranke! Prvi je tisti g. baron Moscon, nekdanji kandidat v deželni zbor, ki je dobil ogromno večino 8 glasov, Jurij Kolenc v Brežicah, rojen v Mozirji, torej odpadnik, g. grof Attems po svojem Pregelnu, Gustav Delkot, Lah in najhujši sovražnik naroda. To so vam vsi, ki smejo sami za se voliti. Vidite večino zagrizencev, to so le 4 osebe, narodnjakov pa je 13 oseb: škoda, če se ponašajo, da so zmagali oni. Ne, papir je zmagal, toraj oni so berači in papir je njih zmaga. Na vsakem voglu je zapisano, da je beračenje prepovedano, a ti so proti napisu beračili pooblastila tudi zunaj dežele; tako si je priberačil pravico voliti tabakov Zehner pri g. Hočevar v Krškem; čuditi se je, da prepusti gospa takim bogotajcem pravico v njenem imenu voliti. G. Novak v Vidmu si je izprosil pooblastila, pri neki gospodični Eslev na Dunaji, Janežič z Bizelskega si je tudi pooblastilo izprosil od nekega Laterja na Dunaji. On se boji, da ne bi svojih jabolčnih dreves mogel prodati, ako jih ne bi okrajni zastop pokupil, saj jih v vseh časnikih

ponuja, kakor nekdanj Lah sol. Jožef Balon iz Bizelskega je volil za ženo ali bolje rečeno, za dediče Lipej. Čudno je, da je dala Mica Janežič iz Župelevc pooblastilo zagrizenemu in izvrženemu županu v Kapelah Sorčiču. Za mladoletnega moža iz Brežic volil je Varlec, doma visoko gor pod goro, torej odpadnik, za Nežo Lupšina iz Brežic, iz katere so ob eni po polnoči iztrgali pooblastilo, je volil Laiter, Moravec, kateri se je pa tukaj obogatil od kmeta, ne pa od nemčurjev; za gospo Falescini je volil Anza Žnidaršič, tudi njegov prvotni rod je bil v Zakotu doma. Njegova prihodnost pa je jalova ter se je bil postavil na volišče protestirat, pa je tako izvrstno govoril, da sam sebe ni slišal. Za občinsko hranilnico Gradec je volil mladi Delkot; tudi je volil zadnje krat Gustav Delkot, Lah, ki pa je zdaj najhujši nasprotnik. Njemu in Potočniku so se kar noge in vsi udi tresli bojda tako, da se je bilo bati, da jih božjast ne zgrabi. Škoda je za vajine sive lase, da si toliko prizadevata, zakaj vajina slava je pri kraji. Kako so se pa ti pragermani na volišči obnašali? Tako so bili besni, kakor levi, z vsemi štirimi so delovali, več veterov prej gotovo niso spali, ker so pooblastil lovili. Ko pride glasovanje za komsijo, pride g. oskrbnik kneza Windischgrätza, pa ga koj c. kr. okrajni glavár zavrne, da se pooblastilo ni prav naredilo. To pa če ravno je bilo še lastnoročno pismo kneza Windischgrätza poleg, da ima pooblastilo polno moč. Iz tega se jasno razvidi, kako prizajne razmere imajo Slovenci. Tudi tisti dan ni g. c. kr. glavár nobene besede slovenske znal, če ravno je bilo kmetov lepo število poleg. Drugo pooblastilo, izdano od gospe Janežič iz Brežic, je komisija zavrgla, ako ravno je bilo popolnoma postavno in veljavno. No s tem pa so zmagali, da so dve postavni pooblastili zavrgli. Vidite, dragi bralci, taki so naši nemškutariski bratje. Vse žile in sile napenjajo samo, da zmagajo. Mestna volitev dne 23. marca se jim je čisto po njih želji obnesla. Čisto kaj drugzega pa se jim je prigodilo dne 24. marca pri volitvi kmečkih občin. Ti so zvočili 11 mož in gospodov, najbolj odličnih 8 iz kmetov in tri iz mesta. To so g. dr. Franc Firbas, c. kr. notar, g. dr. M. Šmirmaul, zdravnik in g. Andrej Levak, mestjan in svetovalec iz Brežic. K tem še pripada iz veleposestva g. dr. Srebre, advokat, tako ima prihodnji okrajni zastop 20 pristnih Nemčičev in 12 vrlih zastopnikov, poslednja delajo našim zagrizencem veliko preglavico, ker jih bodejo pri vsem opravi in ravnanji zasledovali, in njih račune tehtno presojevali. (Konec prih.)

Iz Ptuj. (Nemški šulverein.) Ta nepridi-prav, ki dobiva denar iz Rusovskega in iz drugih nemških krajev, ima tudi v Ptuj svojo podružnico ali filijalo. Ker ima to dru-

štvo namen, da slovensko deco lovi, pači in sprija, mora se mu na prste gledati. Minolega meseca volili so novi odbor. In kaj mislite, kdo je voljen v odbor? Ravnatelj gimnazije Hans Tschanet, žganjar Hutter, Jakob Macun, J. Leskošek, E. Čalaun, O. Bratanič. Tschanet priromal je s Tirolskega, Hutter s Solnograškega k nam, ta sta menda po rojstyu Nemca. Kaki Nemci pa so drugi? Jakob Macun je rojen v Rogoznici blizu Ptuja od kmečkih staršev; oče in mati še nemški ne znata, sin Jakob pa kar gori za blaženo Nemčijo, ker v mestu živi. Jožef Leskošek je sin pokojnega Ignaca Leskošek z Brega, da si piše svoje ime s sch in dva g! Oče Čalaun priromal je kot urar s Českega; pa noče biti Čalaun, ampak se piše Schalon. Brataničev oče priromal je z Brežic v Ptuj, bil je slovenskega pokolenja. To so junaki, kateri hočejo Slovence spraviti ob narodnost! Načelnik takega društva je gimnazijski ravnatelj. Slovenski stariši, ki imate sinove na gimnaziji v Ptuj, ali vidite komu ste njih v varstvo in odgojo izročili?

Iz Podčetrška. (Tički v mreži.) Kakor znanó, traja že čez leta dni tožba, katero je vložil g. nadučitelj v Podčetršku proti Schoberju in njegovimi tovarši zavoljo žaljenja časti, pri c. kr. okr. sodnji v Kozjem. Veliki teden, torej pred praznikom M. B. je bila za zatožence osodopolna tožba končana. Zatoženci so pred sodnikom pismeno obdolženje proti g. nadučitelju Slemenšek-u — kot neresnično preklicali. Se ve, da morajo tudi vse stroške plačati. — Tako je prav. Pa še bolj prav bi bilo, da se niso dali zapeljati.

Iz Slemena nad Dravo. (Obč. pisač.) Ko so se letos imele volitve vršiti, tedaj si je res veliko prizadeval naš župan in je tudi nekaj kmetov dobil na svoje limanice s tem, da jim je obljudil piti in jesti, in tudi vinske trte. Nekemu sosedu pravi: pojdi in mene voli, ker mi čisto veliko dobronote storiš. Zato smo res tudi Slovenci zaostali, ali kaj nemškutarjem zdaj to hasni? Prav pomilovanja vreden je naš župan, da toliko veruje na svojega občinskega pisača, kateri res ves gori za nemčurški meh, pa še bolj za svoj žep. Nekdanj mi je že sam rekel, ako dobijo Slovenci, tedaj bojo duhovniki take pravice imeli, da bodo ljudi žgali. No gospod Feldbacher, v ti zadevi se motiš; ne duhovniki, ampak greh sam naji tepe in žge! Ker pa so se Nemčurji široko ustili, da bo rek kmet kaznovan za to, ker je volilno komisijo nekaj vprašal, na to so se zastonj veselili. Vprašal pa je zato, ker je vedel, da se naš občinski pisač rad zmoti, kedar so kake volitve. Zdaj, ko smo imeli občinski račun, ga je začel naš župan po nemški razlagati, nato se koj nek kmet oglasi: po slovenski te hočemo slišati. Tega se je župan tako vstrašil, da ni

mogel nič kaj reči. Ko smo tedaj pregledali občinske bukve, najdemo zapisano: G. komisar in g. Feldbacher za trud in delo (pri ljudskem štetju) 22 fl. 84 kr. Zdaj pogledujemo eden drugega, ker ne vemo, ali se je naš občinski pisar zmotil ali mu je pa denar preveč dišal. Tedaj smo vprašali župana, koliko je tedaj g. komisar prejel plačila? Župan je malo bil v zadregah, potem pa reče: komisar je tisti, kateri piše. Iz tega še le smo torej slišali, kako se poteguje za svojega pisarja, da ga že celo komisarja imenuje. Zna biti, da ga zato tako časti, ker bi mu znal tisti komisar, ki je 22 fl. 84 kr. računil, polovico proč dati; tega sicer ne vem, ali da je 571 oseb naš občinski pisar ali komisar, kakor ga župan imenuje, popisal in od vsake osebe 4 krajcarje računil, to vem, toda pri teh mu bomo plačilo zmanjšali, zakaj naš slovenski narod zaničujejo, ali žepe si bi radi od nas polnili.

Iz sv. Lovrenca na kor. žel. (Mladina.)
Kako se za našo mladino skrbi? Čital sem, da se v drugih krajih zaukazuje in prepoveduje mladeničem in deklicam pred šestnajstim letom plesišča obiskovati. Pri nas se za mladino drugače skrbi. Kdor je bil na plesu gasilnega društva dne 1. febr., ta je lahko videl, kako se zna pri nas mladost še pred štirinajstim letom vrteti, celo nekaj ur popolnoči se suka tam s svojim učiteljem. „Danes na balu, jutri v šoli“. To in še več enakega si zna le nemški (?) učitelj dovoliti, ker ve, da ima za hrbtom dobro stražo ali ka-li. Prijatelj mladosti.

Izpred Radgone. (Na stražo!) Kaj neki se godi, pri nemški meji, da bi stražili, me boš radoveden vprašal, dragi bralec. To ti na kratko povem, kaka kuga da se tukaj širi: nemško-liberalni duh; on mnogo narodnega okuži, še več pa mlačnih, in nevednih Slovencev za narodnost umori. Orehovci, rojstni kraj zdaj že umrlega „bauernvereina“, snujejo si zdaj nemški „fajerver“, da bi vse, kar je narodnega in slovenskega lahko pogasili! Vanj vabijo sosednjo občino Črešnjevce, da bi pomagala vsako najmanjšo katoliško in narodno kal zadušiti. Ker še je več zavednih mož v Orehovcih, prosim vas: ne dajte se zaslepiti od tega „komidanta“. Pa tudi sosednja občina ne poslušaj takega, kateremu je za cerkev, vero in narodnost toliko, kakor nam za letošnji debeli sneg. Tukaj v teh občinah ste nekateri mladi umni kmeti, da bi si lahko „Slov. Gospodarja“ naročili. Nikdar bi vas potem te ovce v volčji obleki v svoje mreže ne dobili. V zgled pa si vzemimo Kapelčane in Jurjevčane, ki že imajo „bralno društvo“, zadnji že več let, potem pa še pač tudi mi Petrovčani naj ne zaostanemo. Tukaj nam pač glave manjka. Lahko bi še sicer ustanovili to društvo, po tem pa vsi vkup posojilnico. To bi bil zdaten pripomoček k narodnemu življenju.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Danes je prva seja drž. zbora v novi dobi. Stalne večine ne bode v njem, marveč le v eni ali drugi stvari, sedaj na strani liberalcey, sedaj na strani konservativcey in, kakor je podoba, sodi to grofu Taaffe najbolj, toda vpraša se, sodi-li tako tudi ljudstvu. — V soboto vsprejme Nj. veličanstvo gg. poslance v cesarskem dvorci in jih nagovori v tako zvanem prestolnem nagovoru in tega sestavi vlada ter je torej v njem le to, kar želi ona, da se naj doseže v drž. zboru — Pri mestnih volitvah na Dunaji je v tretjem volilnem razredu zmagala skorej povsod kršč. stranka in če še zmaga v drugem razredu, potem ima večino v mestnem zastopu, na to pa ni veliko upanja, ker dela za liberalce — denar in sila. — Dež. doklade je na Štajarskem 32°/₁₀₀, to se pravi: kdor plača 10 fl. dež. davka, plača še 3 fl. 20 kr. v dež. kaso. K temu še pride potem okrajna in občinska doklada in si torej človek lahko izračuni, odkod da pride toliko davka. — Korošci izgubijo v tem meseci nemški list najgrše sorte, ki je izhajal v Beljaku ter je največ kriv, da se dela ondi slov. ljudstvu tolika krivica. Kaj da je krivo „rane smrti“ te gnjusobe, nam ni znano, vendar pa sodimo, da je tudi Nemcem že bilo preveč blata, s katerim se je pisalo v njem. — V Ljubljani so izvolili v torek g. J. Kušarja s 394 glasi za drž. poslanca; nasprotnika ni bilo. — V Kočevju so si osnovali „nemško društvo“, toda v odboru naleti človek skorej na več slovenskih, kakor nemških imen. Vse tako, kakor se godi pri nas, v naših mestih. — V Gorici se pripravljajo na volitve, v mestni zastop in si tokrat obetajo tamošnji Slovenci zmago, vsaj v tretjem volilnem razredu. Mi jim jo želimo, toda treba jim bode biti složnim, bolj složnim, kakor so bili pri drž. volitvah. — V Trstu imajo te dni obrtniško razstavo, toda kakor se kaže, nima posebno imenitnih reči na ogledu. — Novi ces. namestnik v Dalmaciji, fzm. David je bolj na strani Italijanov, kakor pa Hrvatov; to pa se lahko razjasni, kajti on je po svojem rodu jud. — Hrv. ban, grof Khuen-Héderváry je jako vesel svojega odlikovanja, ne znamo pa, če ga je tudi hrvaško ljudstvo. — Pravi se, da razpusti tudi ogerska vlada drž. zbor v Budimpešti prej, kakor mu izteče postavna doba. Gg. poslanci menimo, da niso prav pri volji vzprejeti novih postav, katere želi vlada upeljati.

Vunanje države. H koncu tega meseca bode pri sv. očetu v Rimu veliko konsistorije ali zborovanje kardinalov. V tem se imenuje neki tudi knezoadškof na Dunaji, dr. Gruscha za kardinala Rimske cerkve. — Nova vlada v Italiji je v resnici varčna ter izostanejo vsled